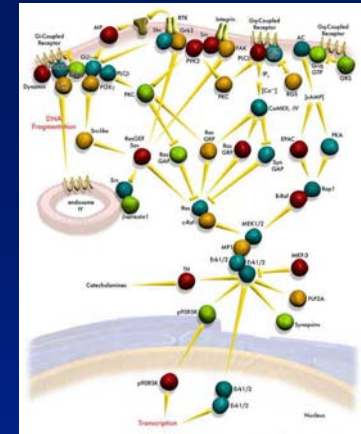

Molekuláris Sejtbiológia

Szabályozó mechanizmusok

Dr. habil. Kőhidai László

Semmelweis Egyetem

Genetikai, Sejt- és Immunbiológiai Intézet

Budapest

Vezérlés

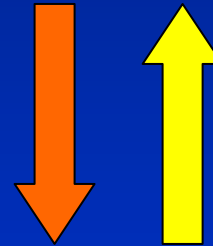
központ

vezérelt

Szabályozás

központ

szabályozott

Szabályozás szintjei

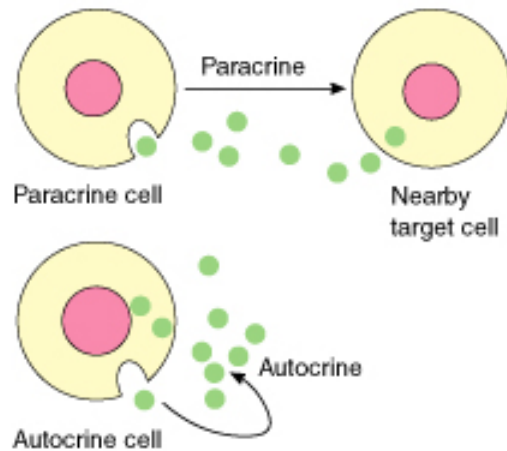
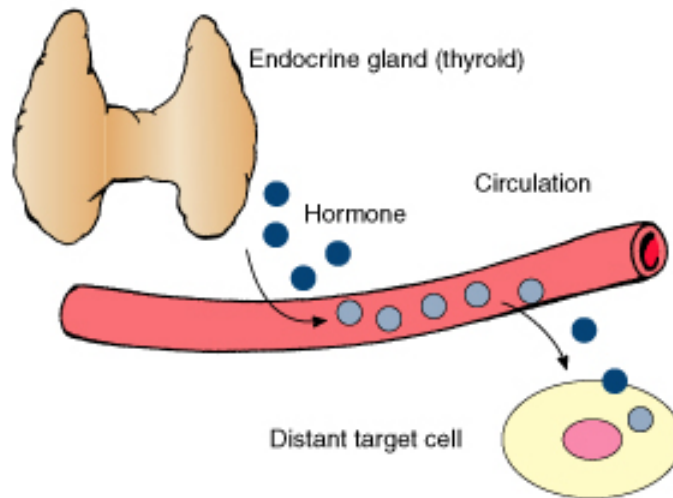
- Molekuláris
- Sejt
- Szövet
- Szerv
- Egyed
- Közösség

A szabályozás módjai

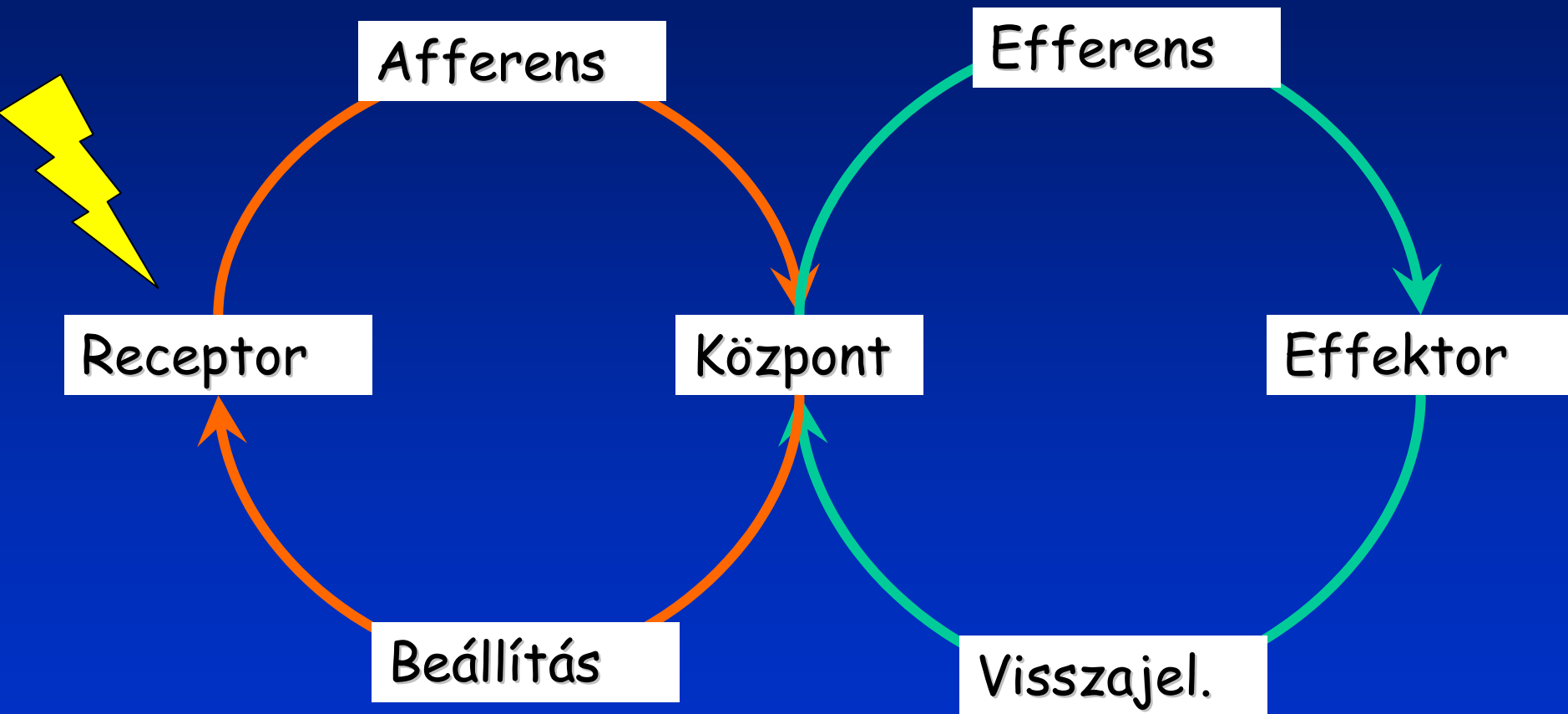
- Kontakt szabályozás
 - közvetlen sejt-sejt egymásra hatás
- Közvetett szabályozás
 - pályákon keresztül (vér, idegek)

A szabályozás tényezői

- Jel – adekvát- inadekvát jelek
 - küszöb dózis
 - „Minden vagy semmi” elve
- Jelfogó - receptor
- Kód
- Pályák
- Transzformátorok
- Effektorok

- Endocrin
- Paracrin
- Autocrin
- Juxtacrin

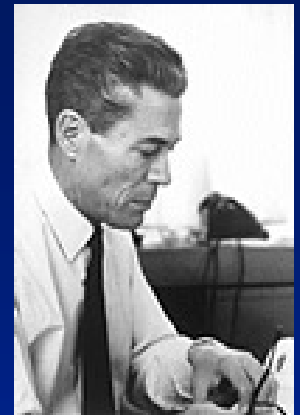
Gén szintű szabályozás

François Jacob

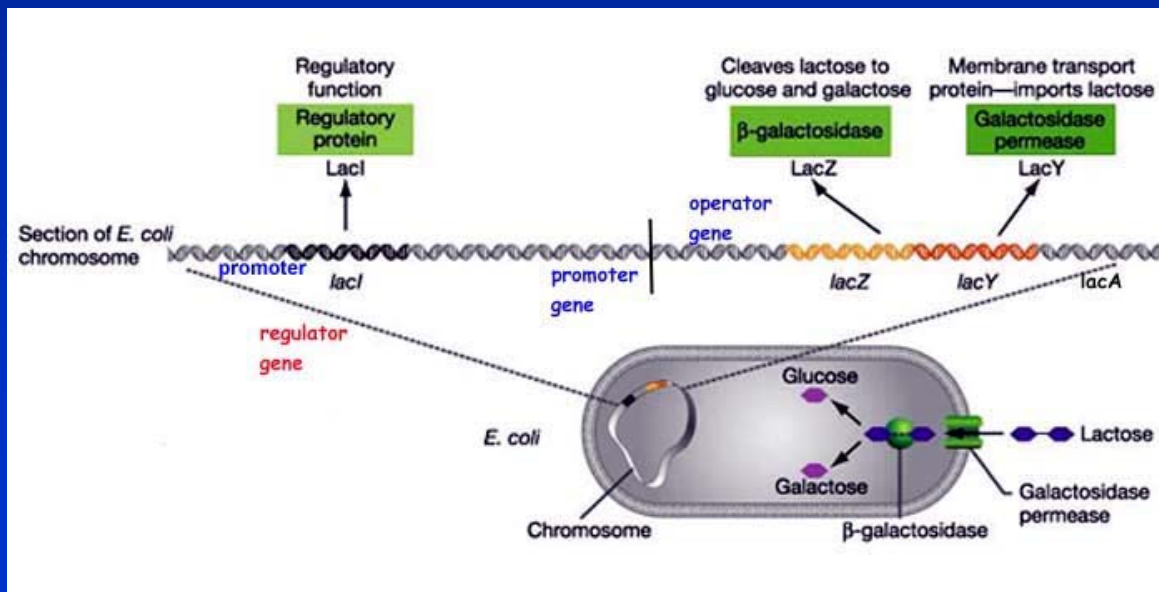

André Lwoff

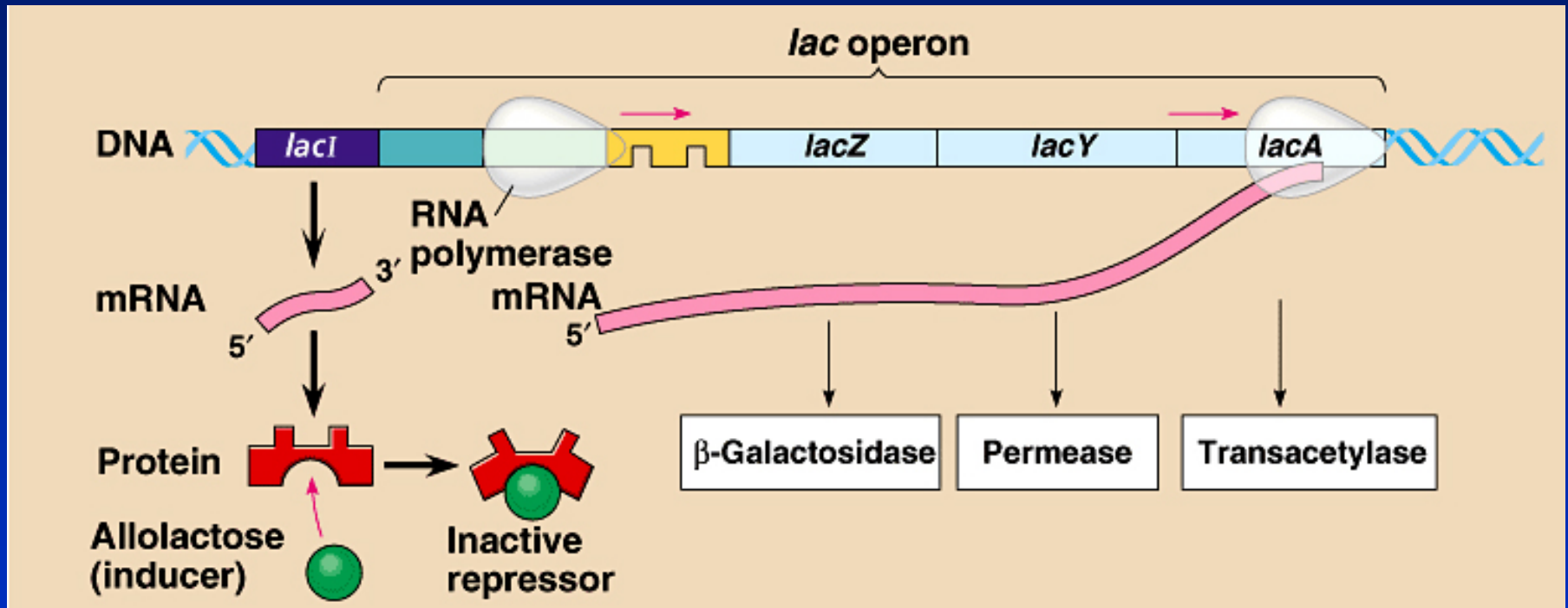
Jacques Monod

"for their discoveries concerning genetic control of enzyme and virus synthesis"

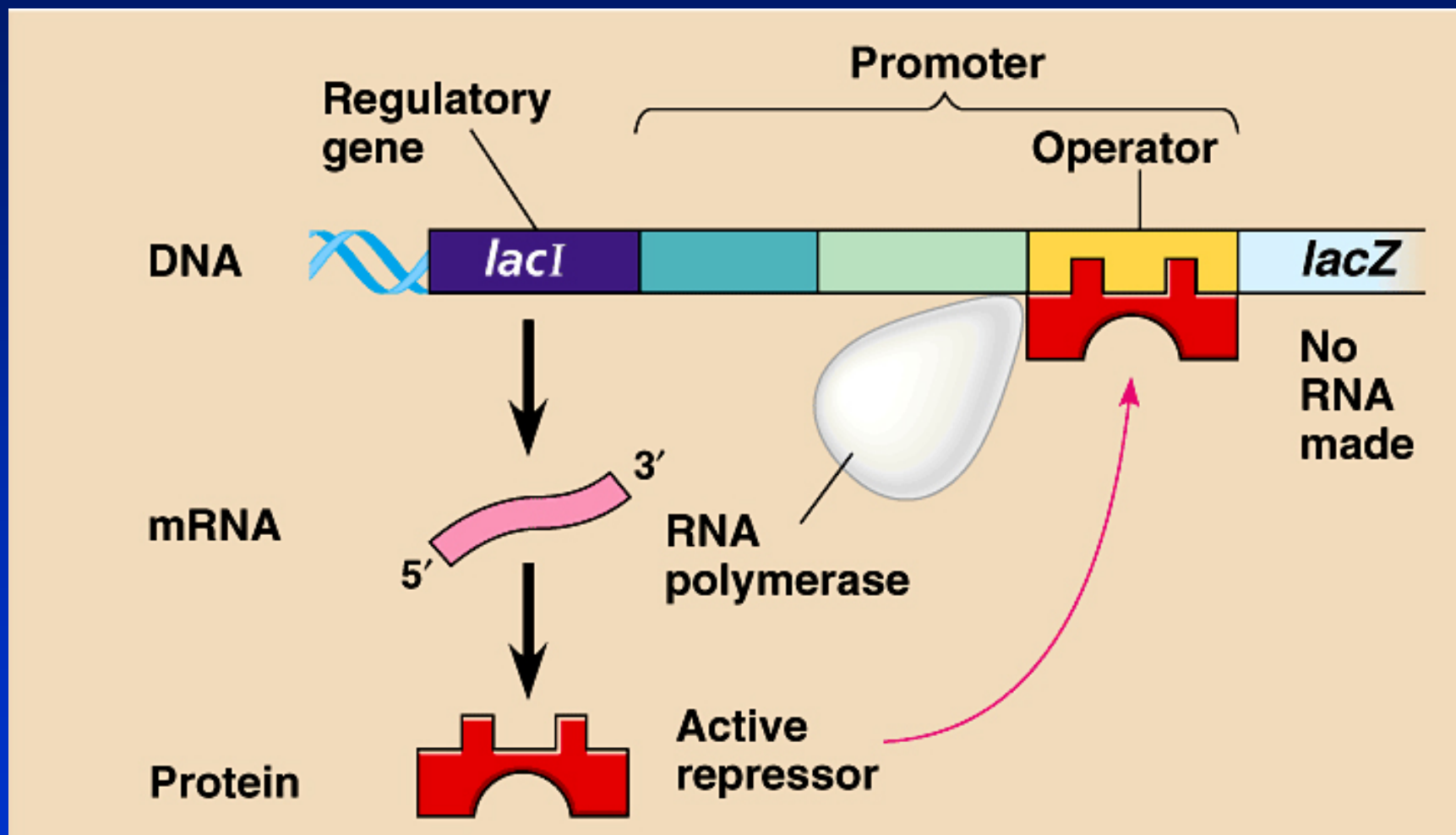
Regulator - repressor
Promoter - RNS polym.
Operator - repressor köt
Struktur g. - enzim

Gén-szintű szabályozás

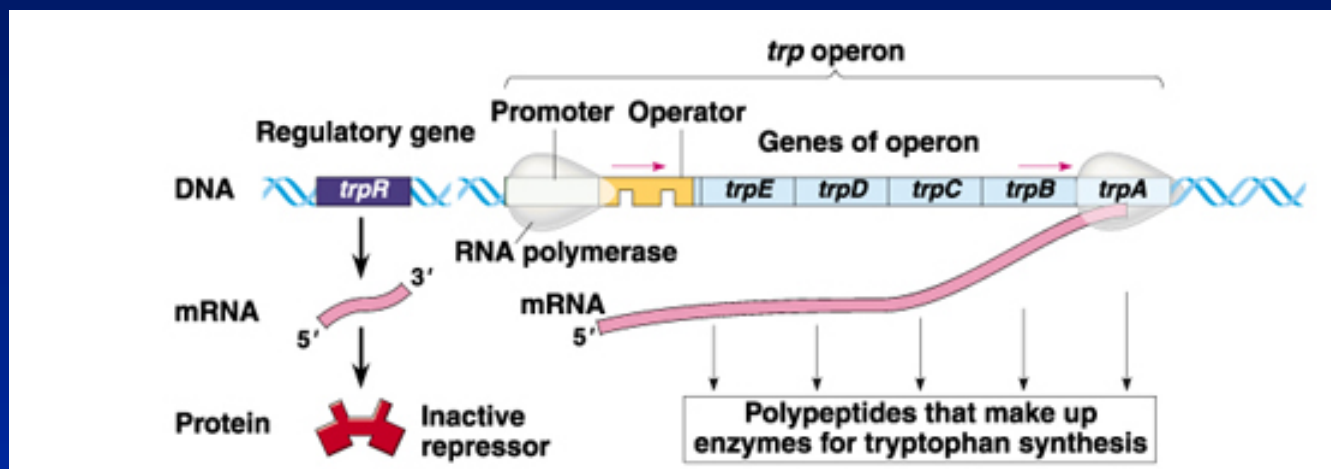
Lactose jelenlétében - gátolt represszor - működő feh.szint.

Gén-szintű szabályozás

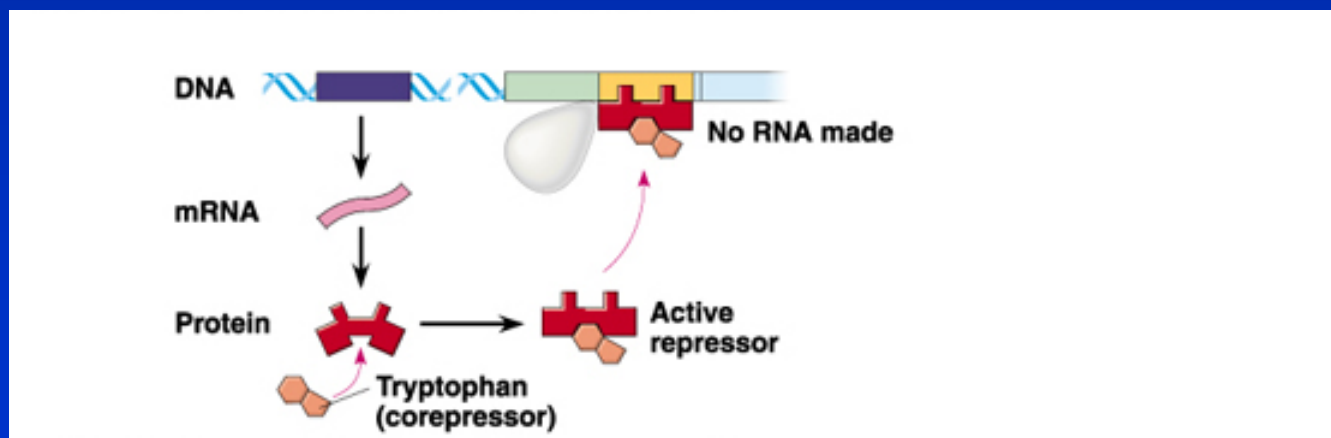

Lactose hiány - aktív represszor - gátolt feh.szint.

Gén-szintű szabályozás

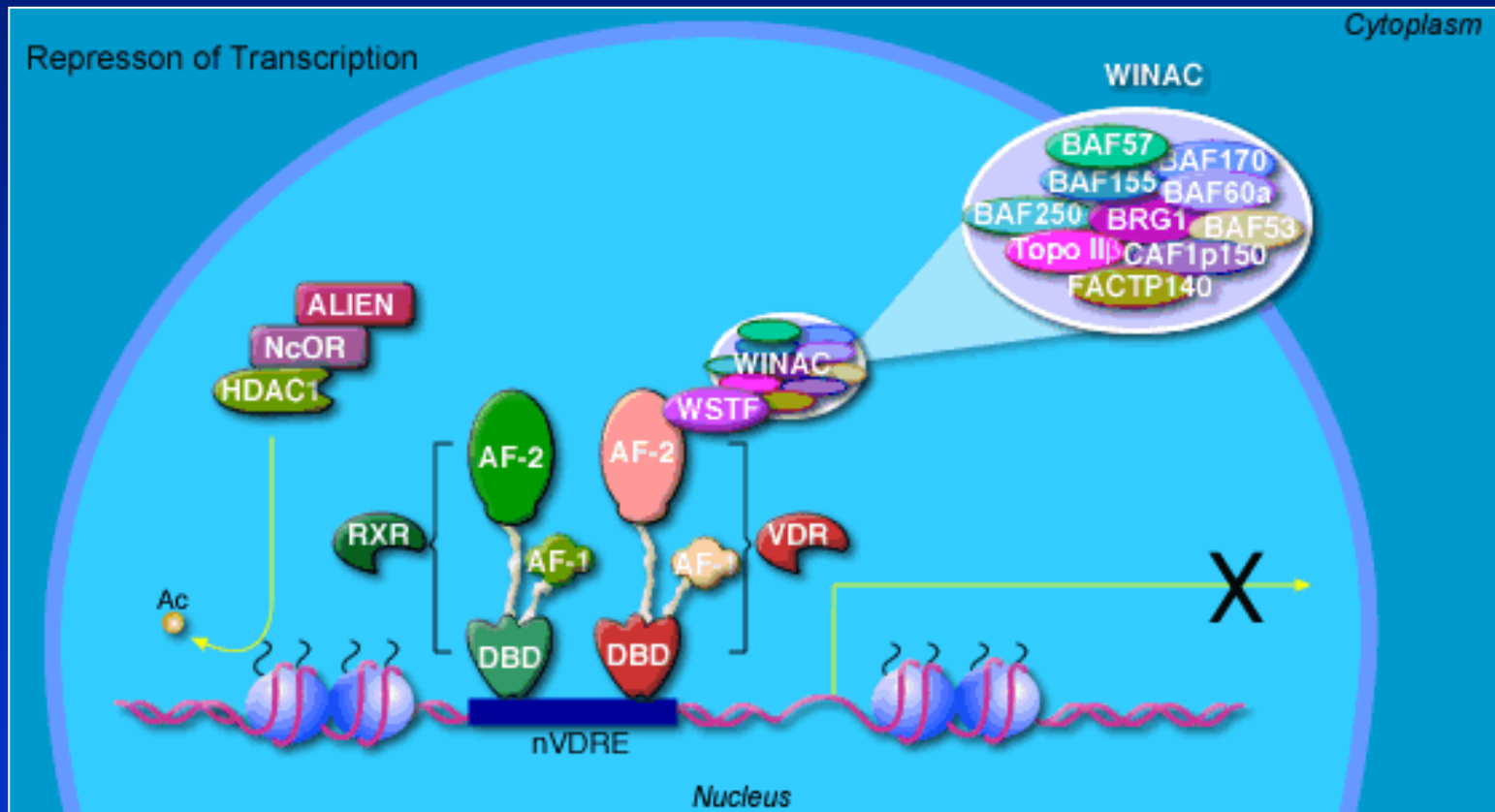

Trp hiány - gátolt represszor - működő feh.szint.

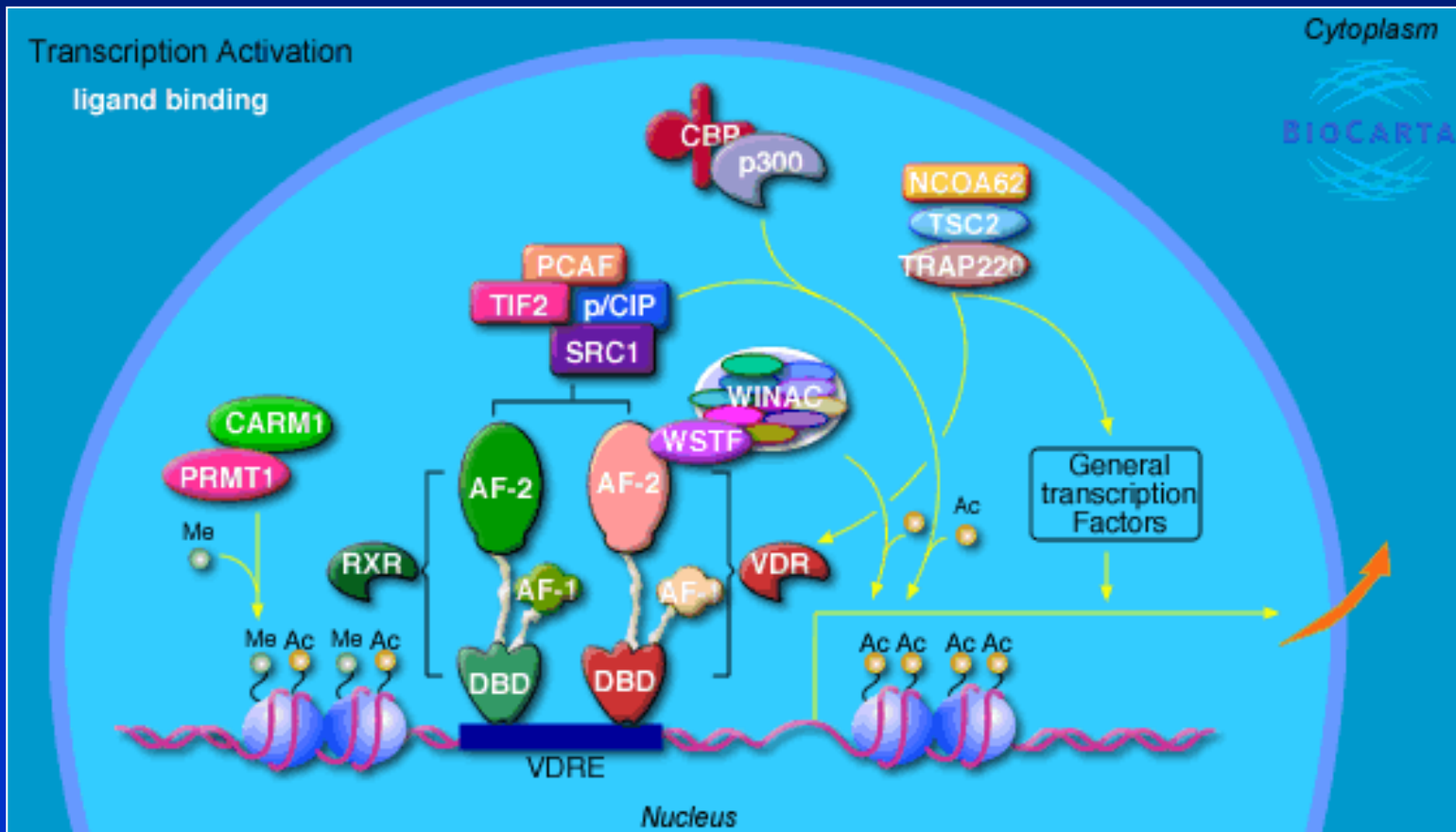
Trp jelenlétében - aktív represszor - gátolt feh.szint.

Transzkripció szabályozása - Eukaryota -

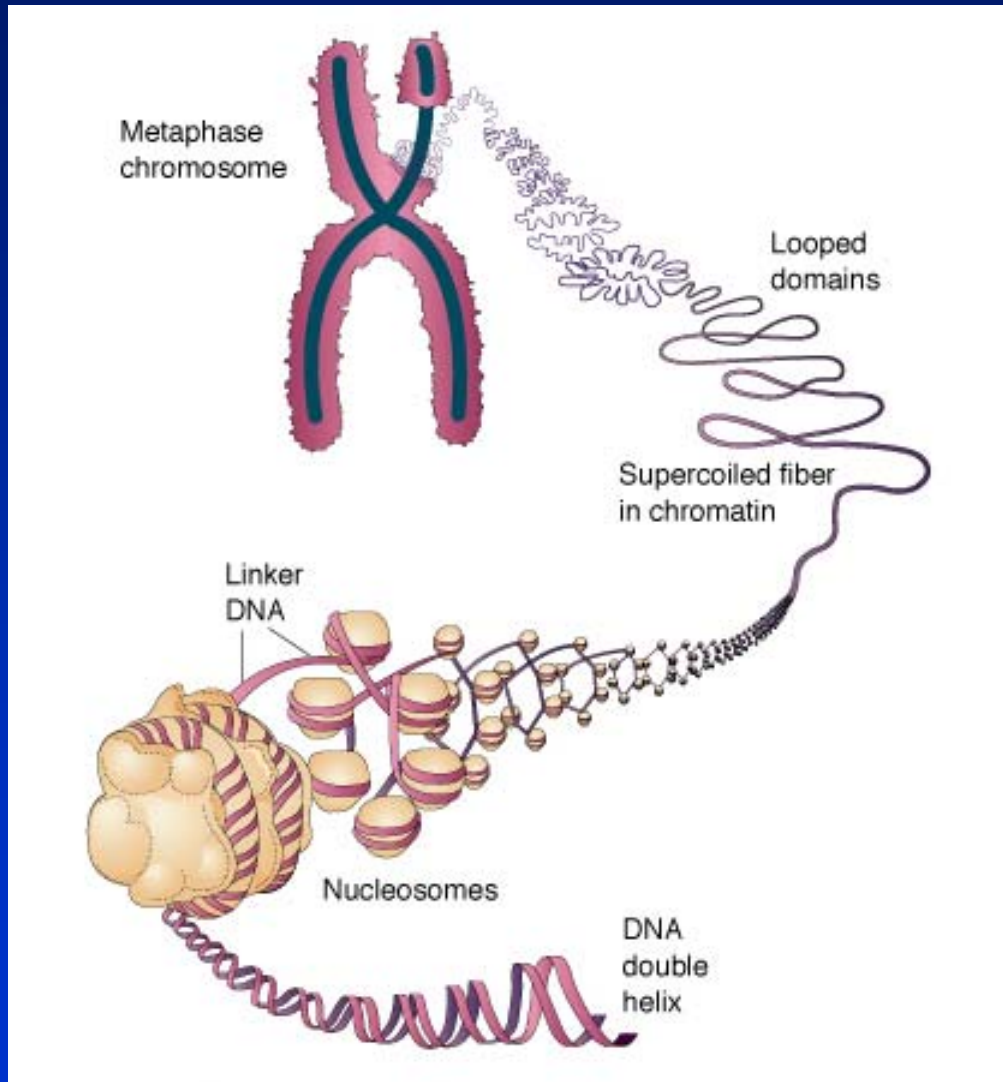
Gátlás

Transzkripció szabályozása - Eukaryota -

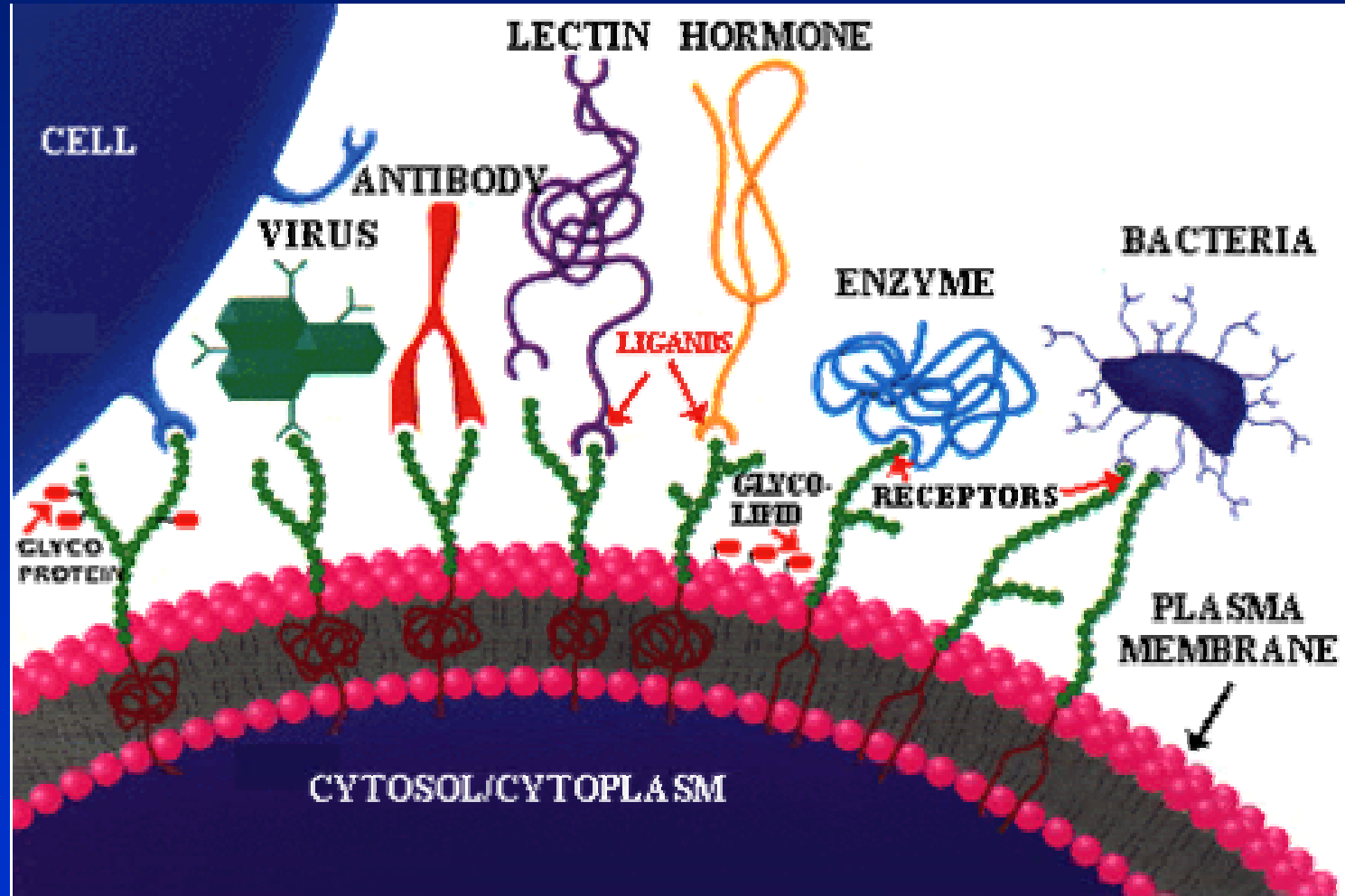
Aktiválás

Kromoszóma szintű szabályozás

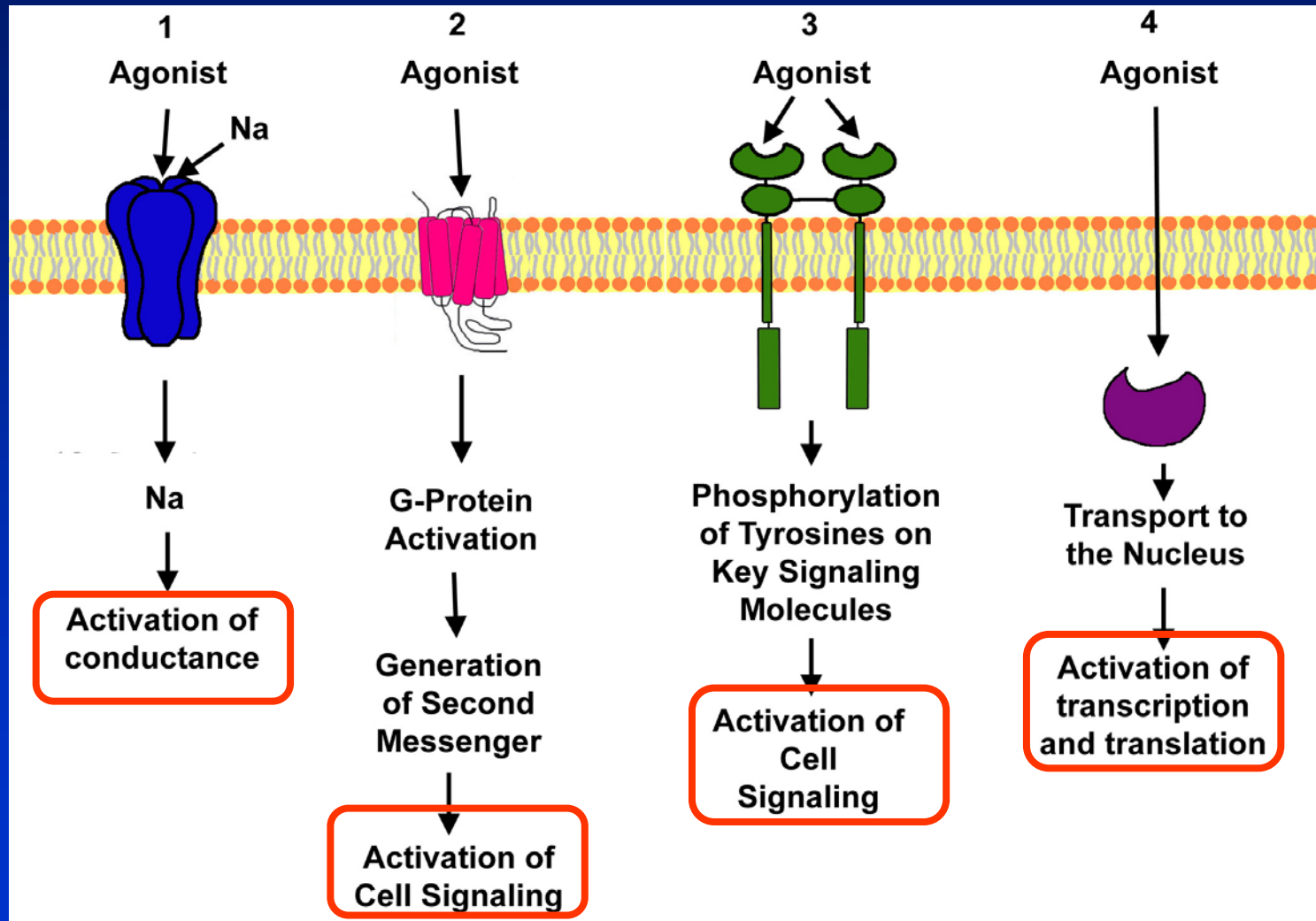

- Durva szintű szab.
- Szolenoid
- Nukleoszóma
- Hisztonok
- Acetiláció
- Metiláció

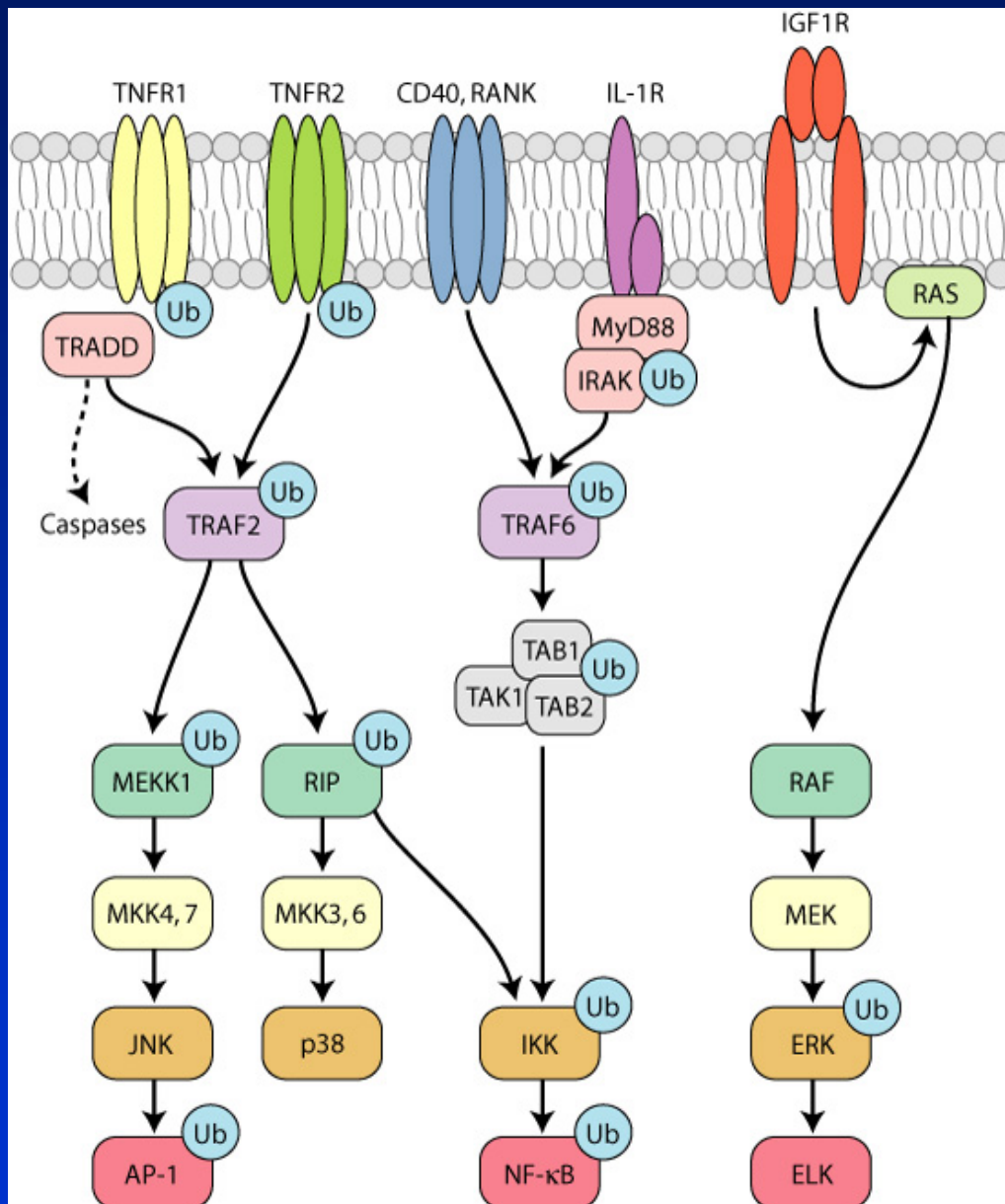
Szabályozás specifitását adó membrán-komponensek

Receptor mediált

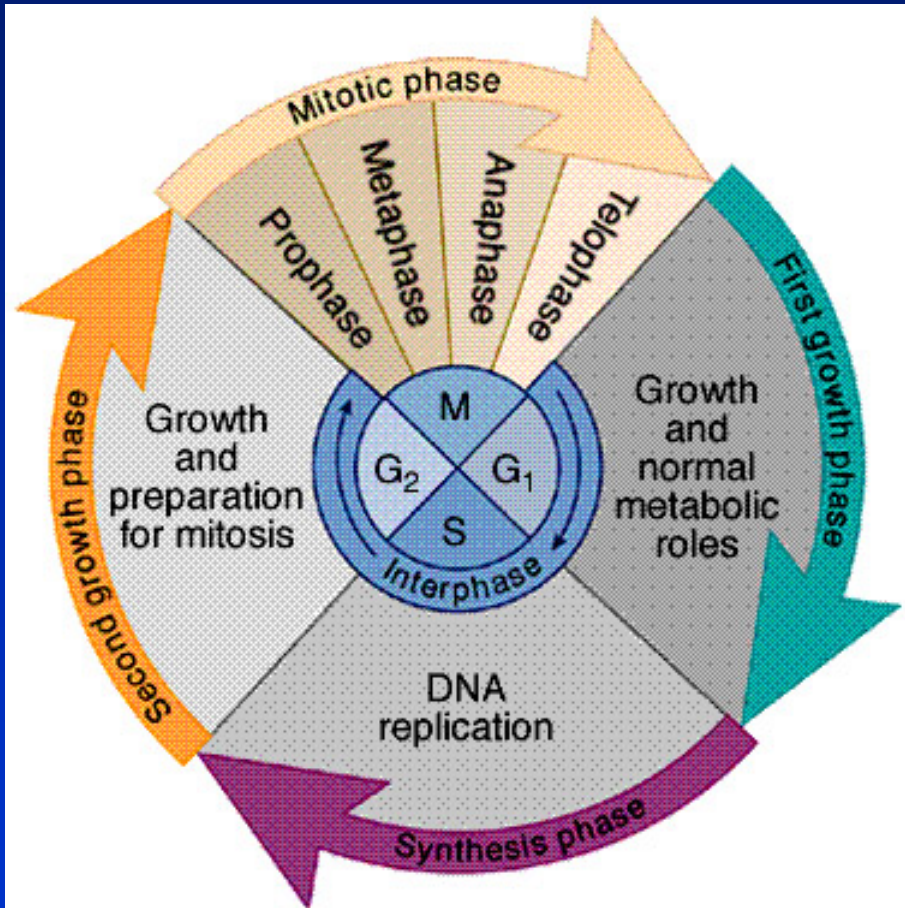

Intracelluláris szabályozó mechanizmusok

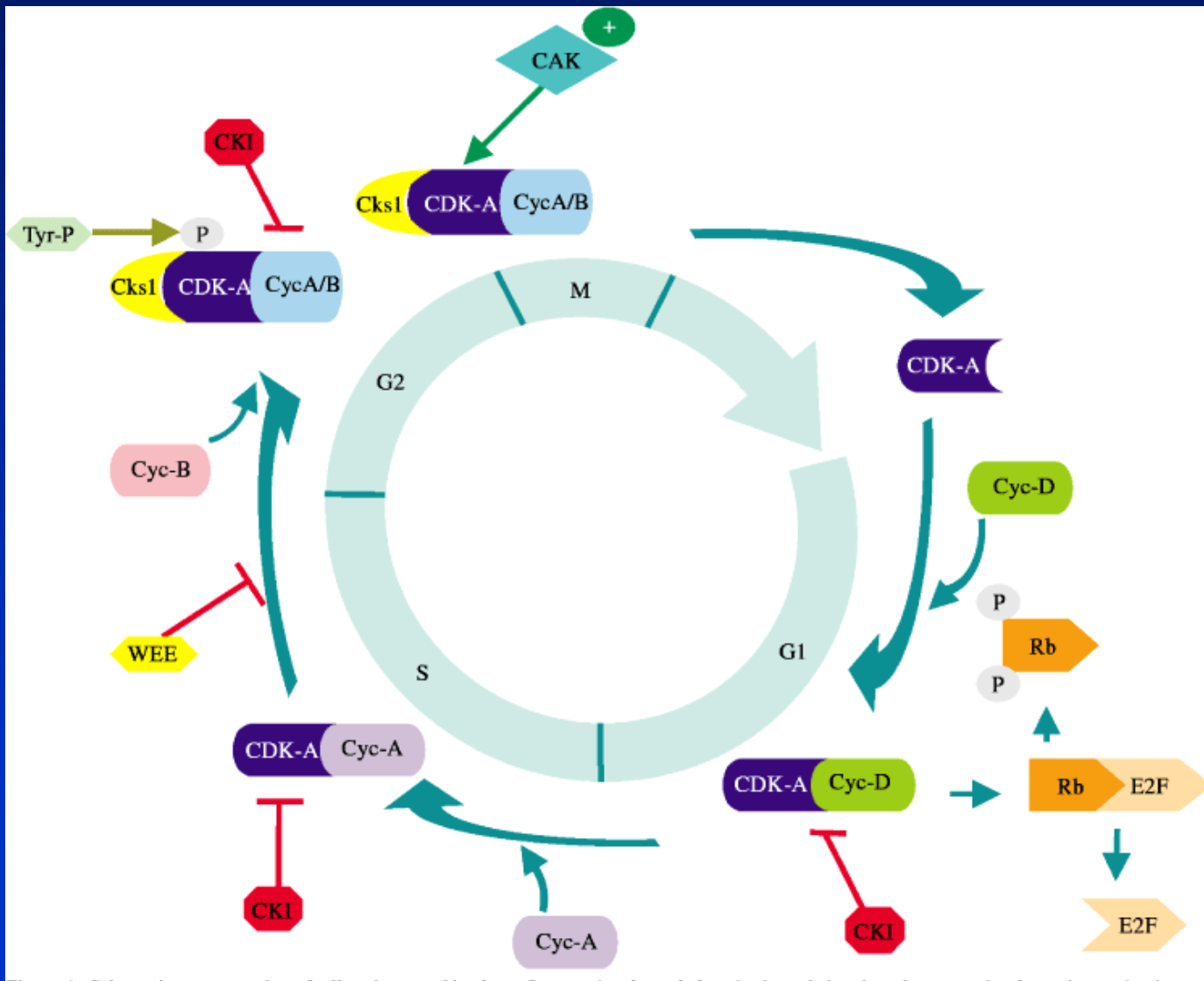
- Specifitás receptor szinten
- Cascade mechanizmus
- Amplifikáció

A sejtciklus szabályozása

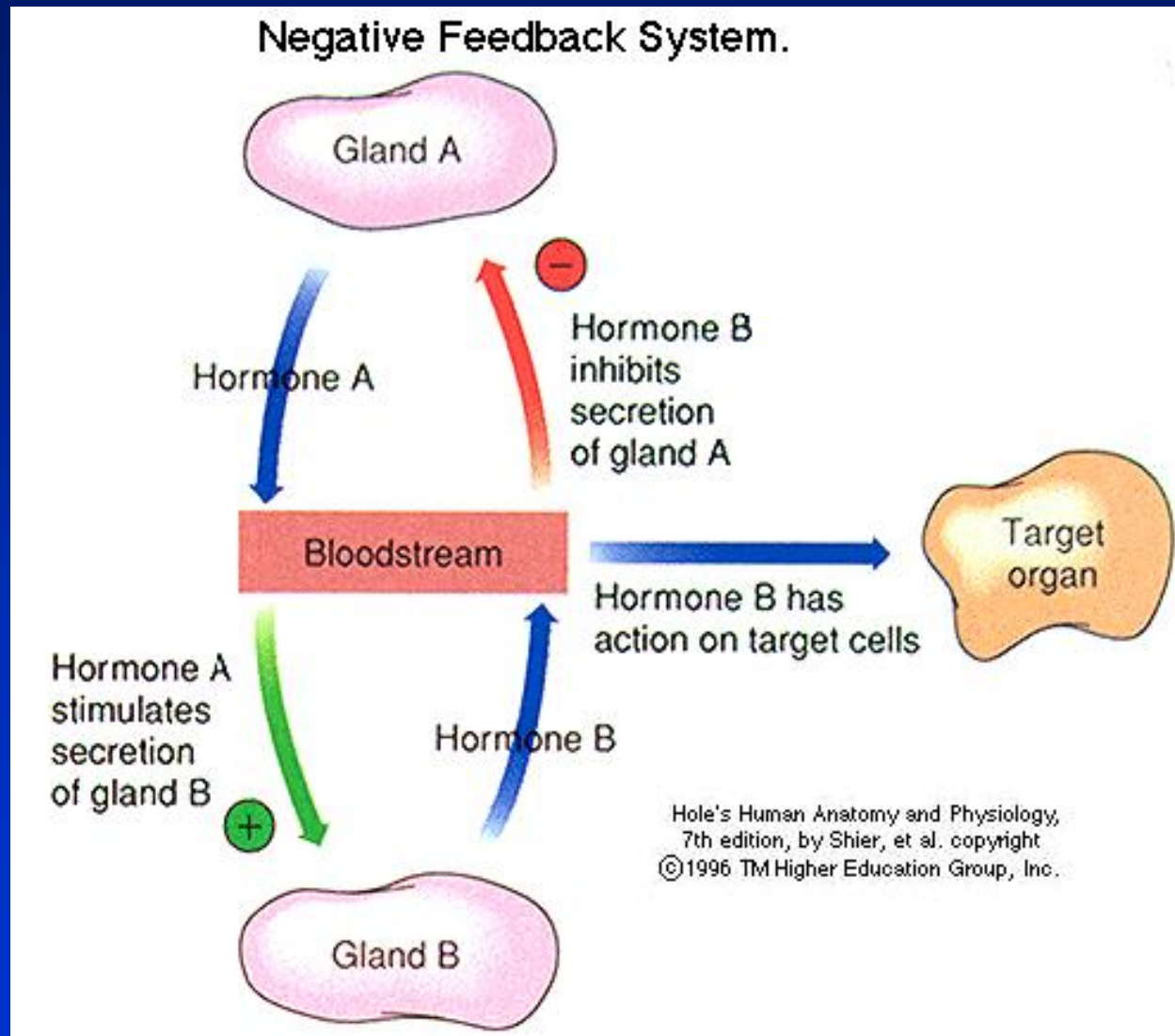

- Komplexek kialakulása
- Foszforiláció
- Fázis-spec. ligandok
- Fázis-spec. szab. mol.

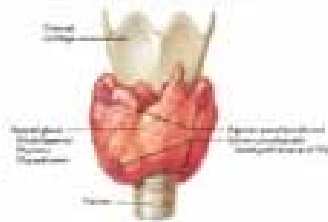
A sejtciklus szabályozása

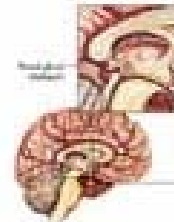
Endocrin - Negatív visszacsatolás elve

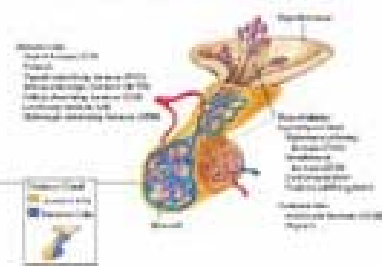
Thyroid and Parathyroid Glands

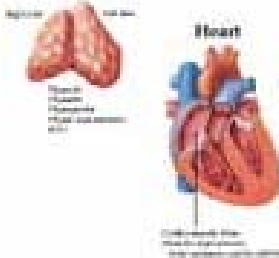
Pineal Gland

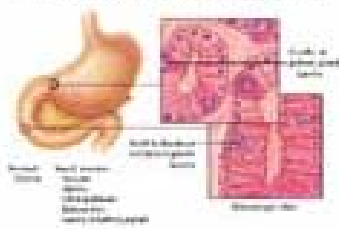
Pituitary Gland and Hypothalamus

Thymus Gland

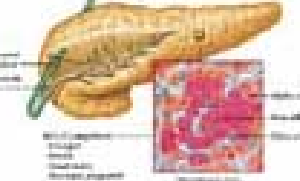
Stomach, Duodenum, and Jejunum

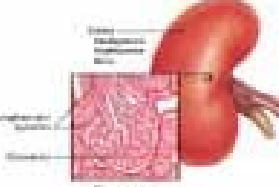
Adrenal Glands

Pancreas

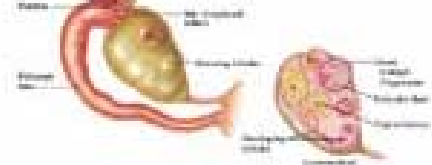
Kidney

Testes

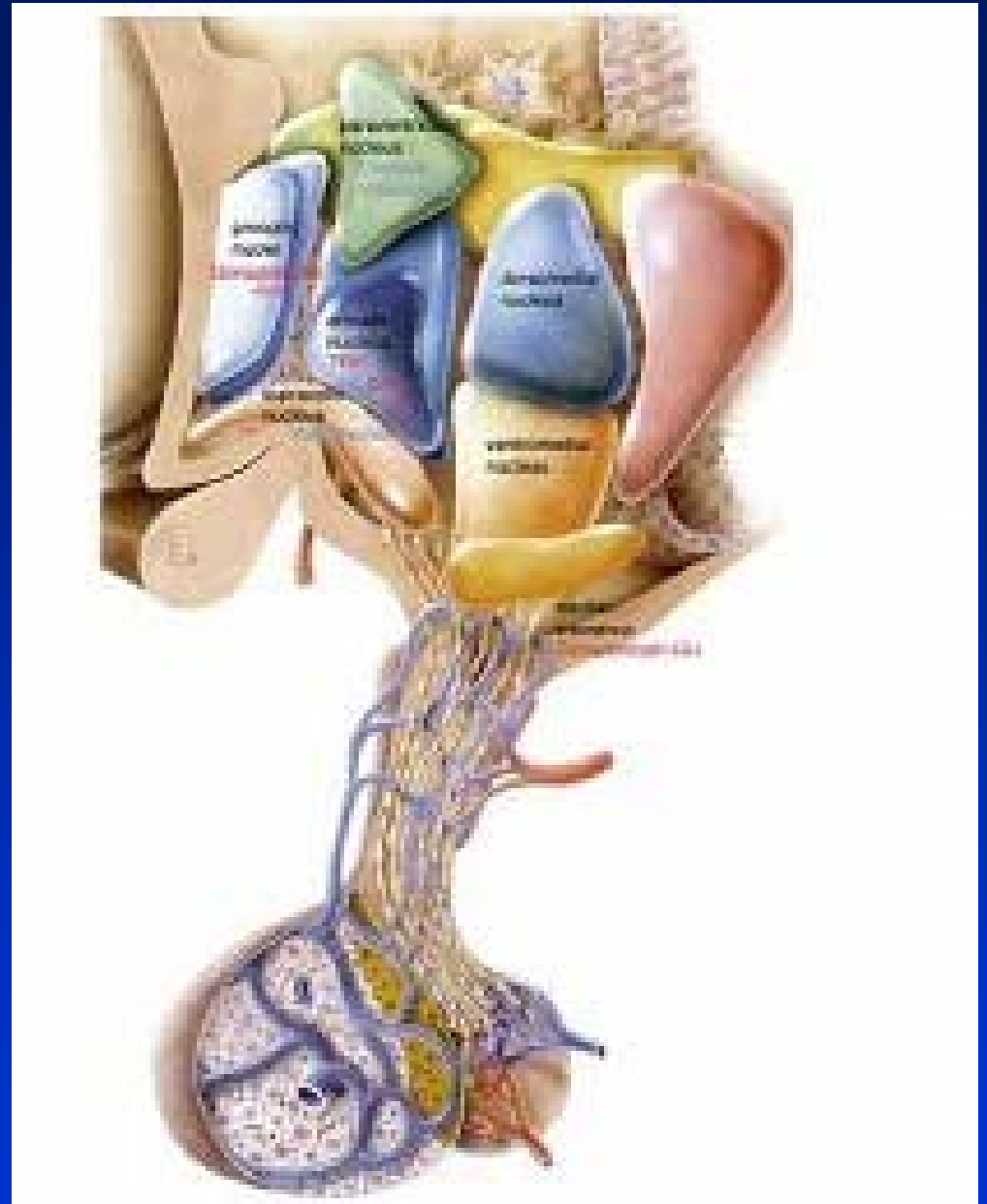
Ovary

Placental Hormones

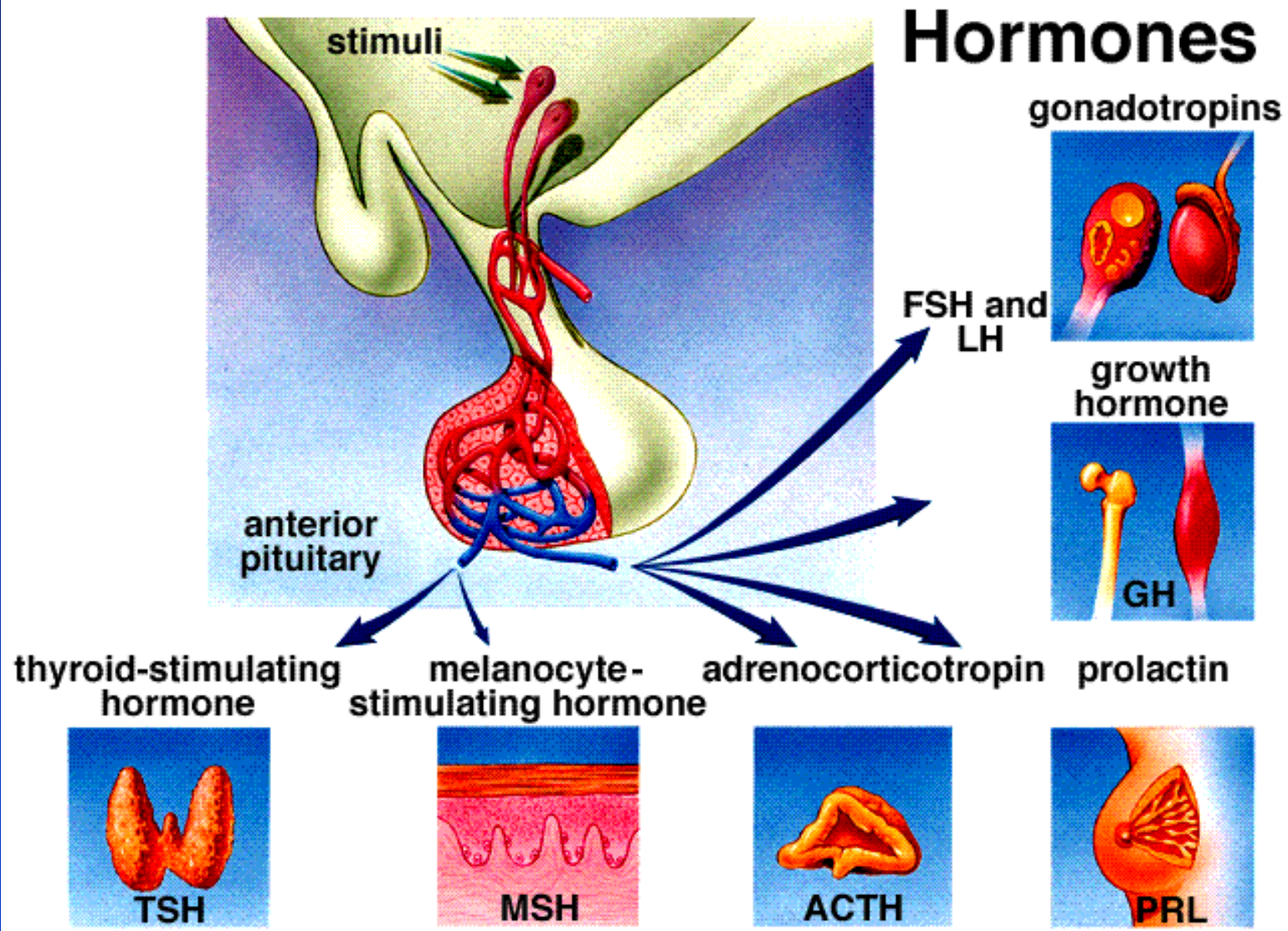

Agyalapi mirigy

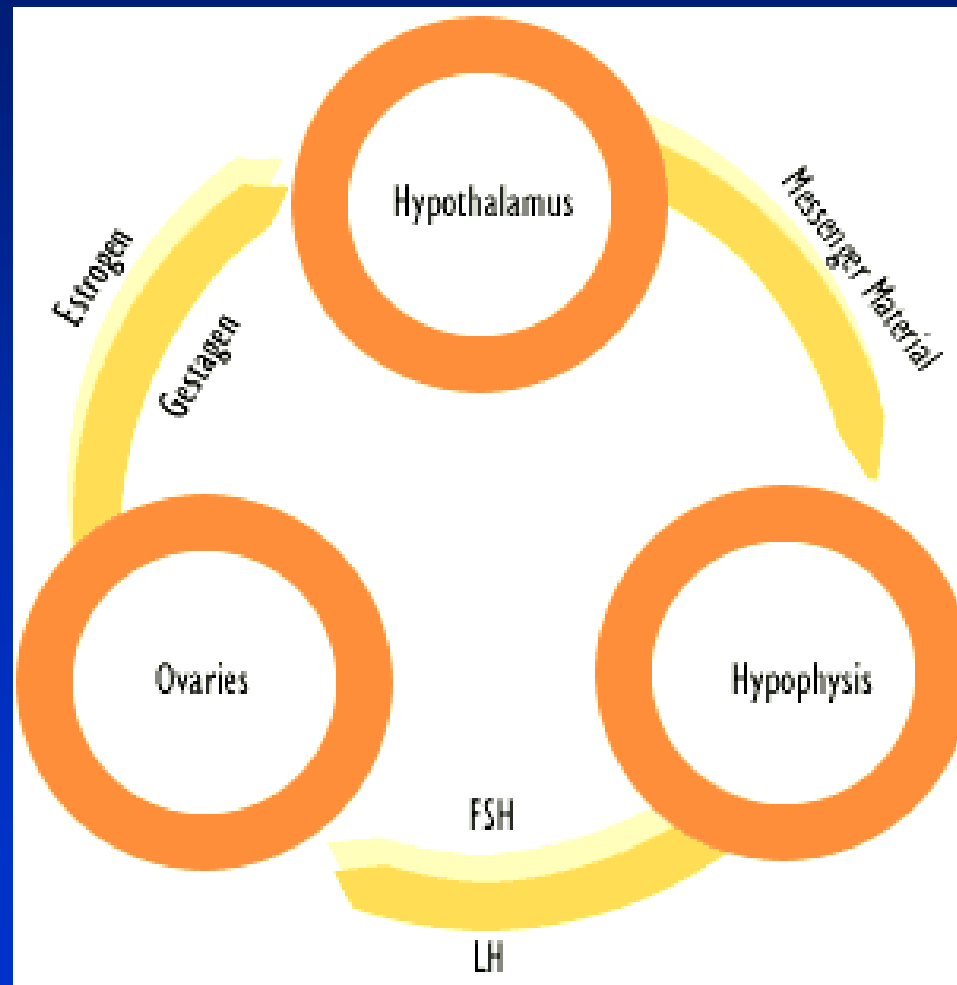

Endocrin - Emeletszerű felépítés

Sylvia S. Mader, Inquiry into Life, 8th edition. Copyright © 1997 The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

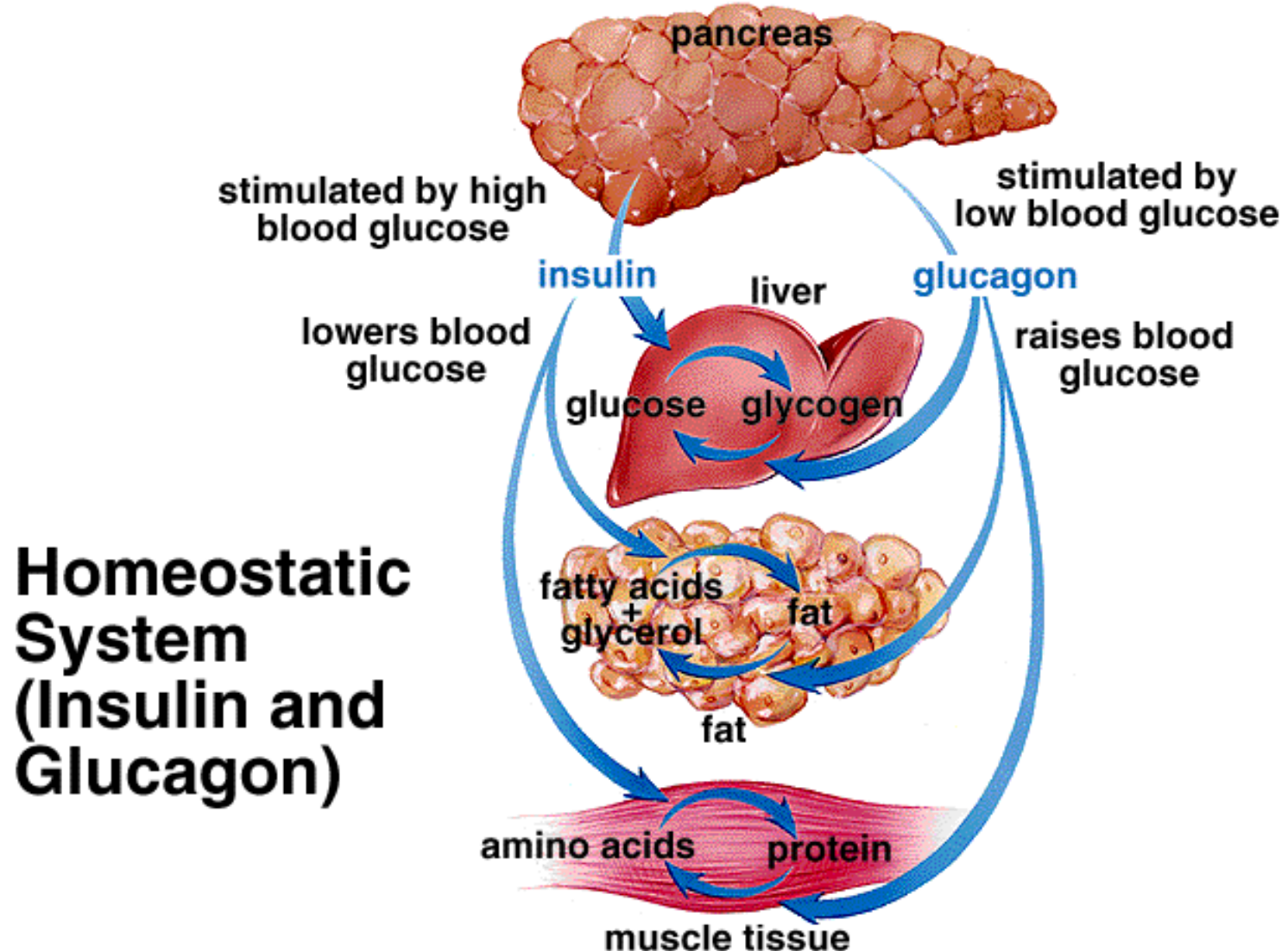

Szerv-Szervezeti szint: Nemi hormonok szabályozó köre

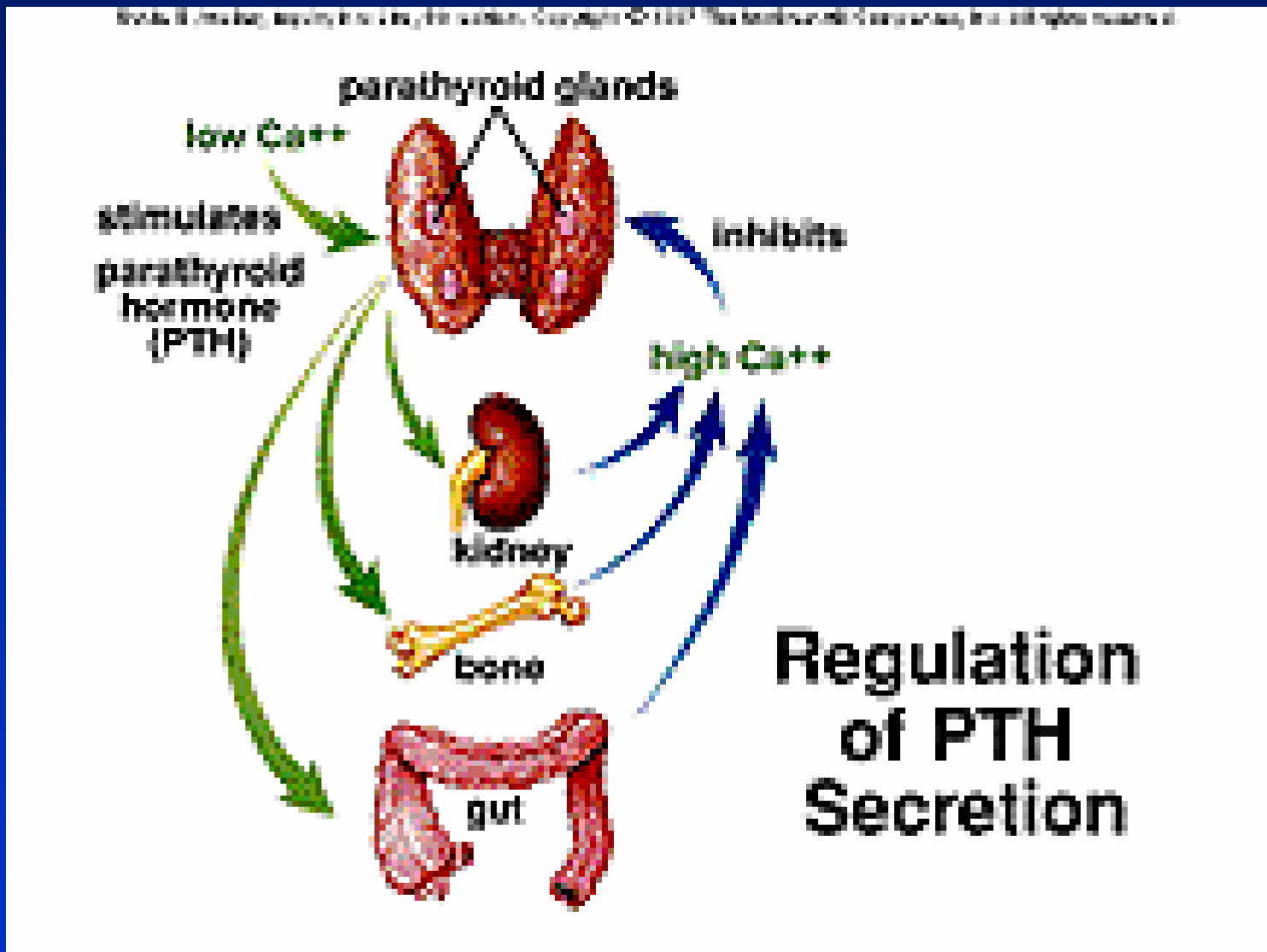

Endocrin - Vércukor-szint szabályozása

Sylvia S. Mader, Inquiry into Life, 8th edition. Copyright © 1997 The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

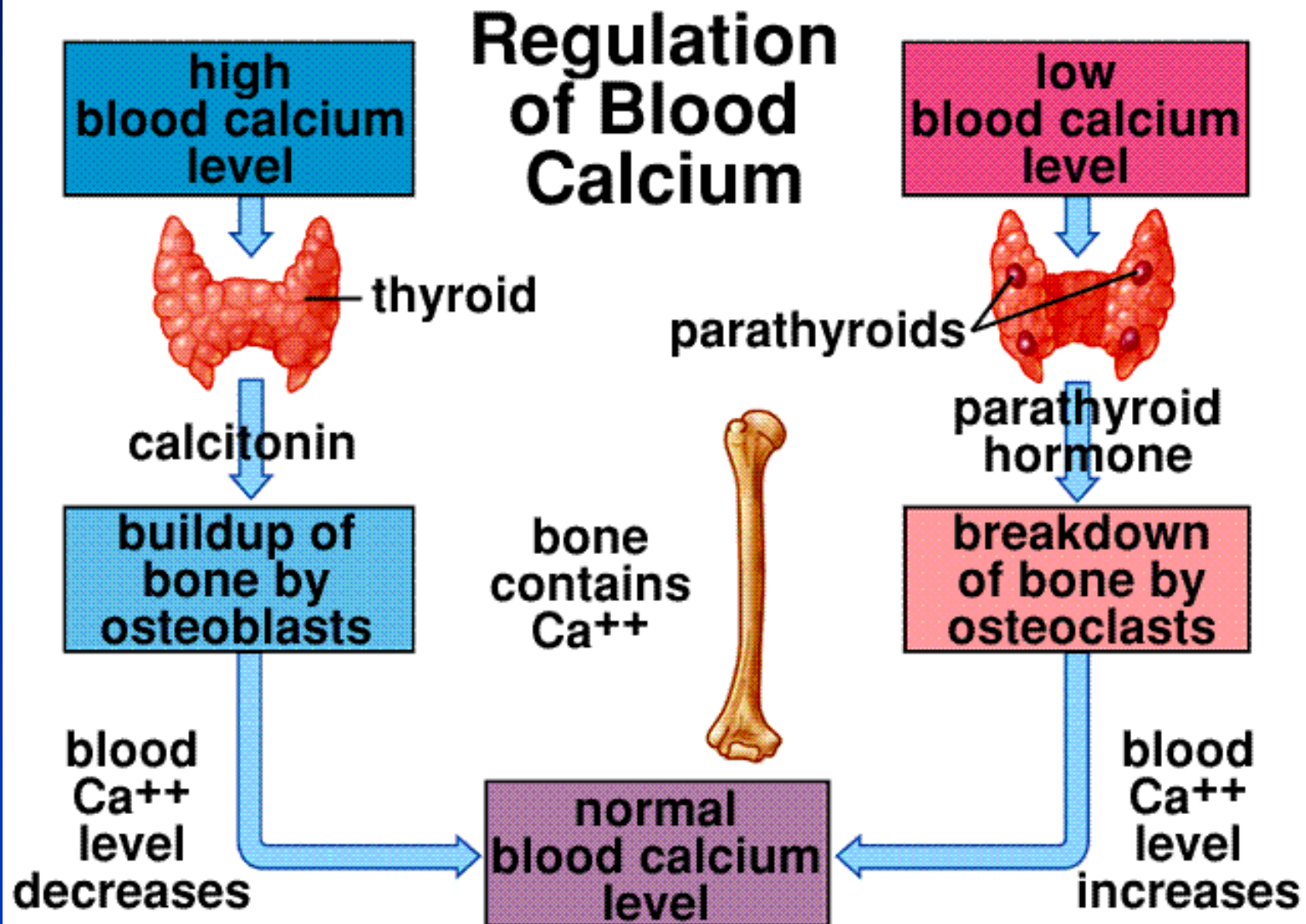

Endocrin - Vér Ca^{2+} -szint szabályozása

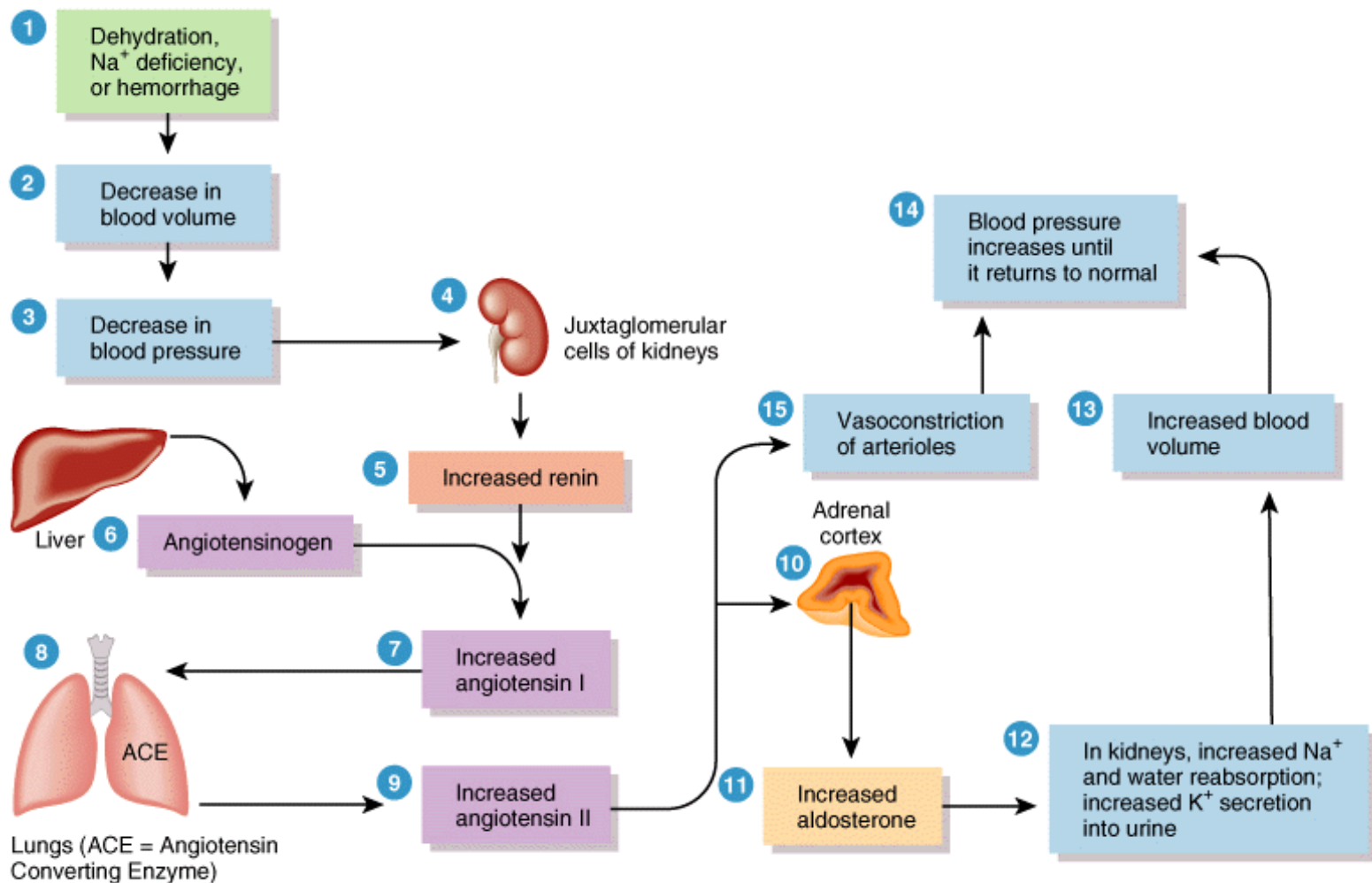

Endocrin - Ca^{2+} szint szabályozása

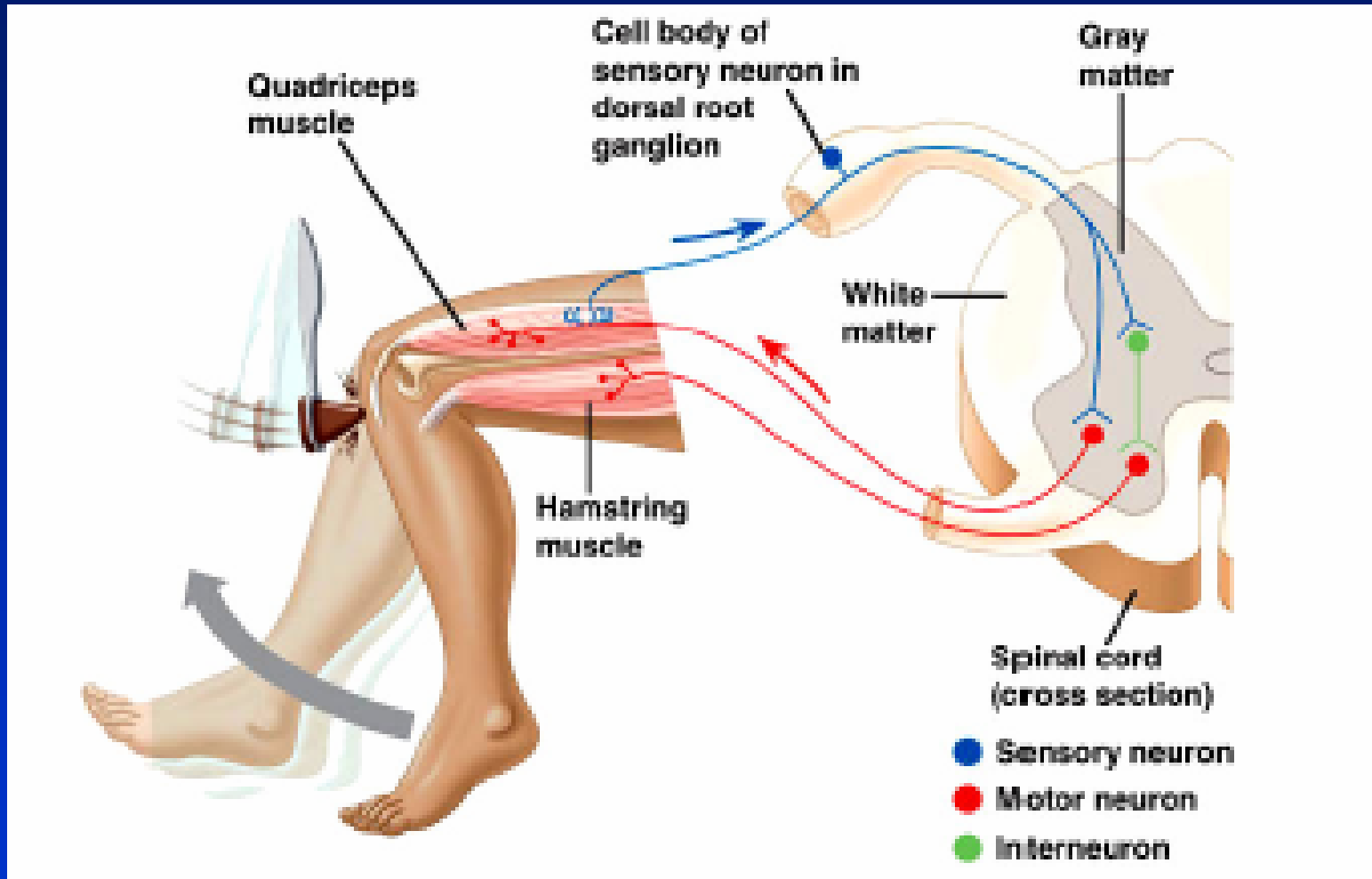
Sylvia S. Mader, Inquiry into Life, 8th edition. Copyright © 1997 The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

Szerv - szervezeti szint: Só-vízháztartás - vérnyomás szab.

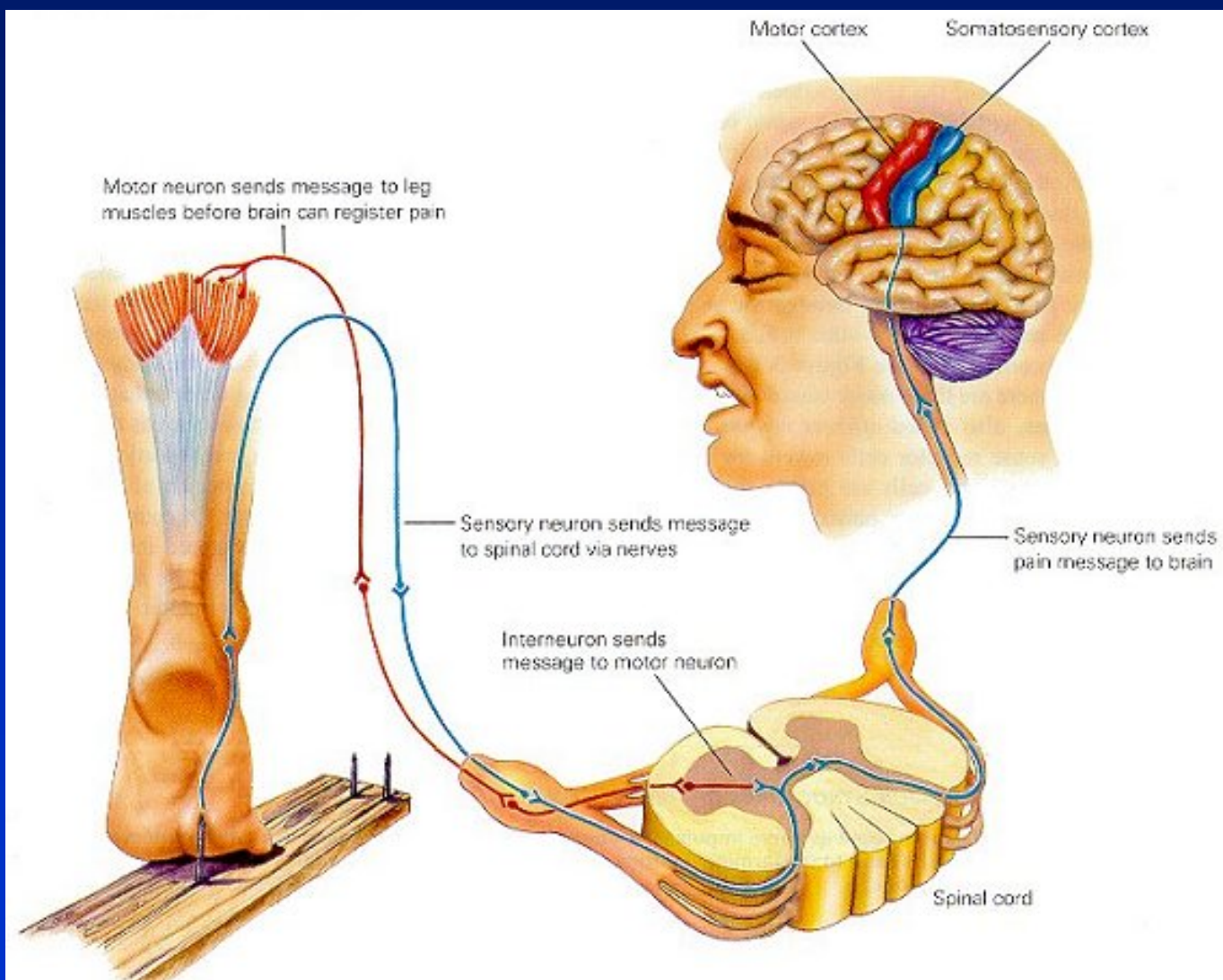

Idegrendszeri szabályozás: térd-reflex

Gerincvelői központ

Idegrendszeri szabályozás: fájdalom érzékelése

Gerincvelői és agykérgi központ

